

ThDr. Josef Hronek jako katechetik a pedagog

Th.Lic. Ing. Mgr. Marie Zimmermannová

Disertační práce

Posudek vedoucího práce doc. Aleše Opatrného, Th.D.

Práce se zabývá význačným katechetikem, působícím v první polovině dvacátého století v Praze. Jde o postavu v odborných souvislostech významnou, které v dosavadní české literatuře nebyla věnována prakticky žádná popisná či hodnotící pozornost. Tím záslužnější je práce autorky, která takto Hronka a jeho dílo přibližuje současné katechetické obci. Tím je také dovršeno zpracování základních informací o životě a díle tří zřejmě nejvýznamnějších postav české a moravské katechetiky první poloviny dvacátého století - Kubička, Tomáška a Hronka.

Práce je metodicky dobře postavena a přehledně rozčleněna, autorka zvolenou metodiku zachovává. Podává tedy kritický životopis, přehled publikační činnosti, dále působení a publikační činnost Hronka zasazuje do širších souvislostí vývoje katechetiky a v poslední velké části se zabývá tématickou analýzou a hodnocením díla Josefa Hronka. Práci končí stručným závěrem a připojuje rozsáhlý soubor příloh. Prameny jsou vesměs řádně citovány. Vzhledem k rozsahu práce je technických nedopatření v práci minimálně, grafické zpracování velmi dobré.

Autorka vynaložila nemalé úsilí při pátrání po pramenech, představujících nejen Hronkovo odborné dílo, ale i vývoj jeho odborného zájmu a uchopení katechetiky a pedagogiky. Což bylo tím obtížnější, že Hronkovo dílo, jak už bylo výše řečeno, nebylo doposud s odstupem analyzováno. Bylo na ně v podstatě reagováno jen současníky a to dílčím způsobem. Tak je mnoho získaných a zde publikovaných informací přínosných a to nejen informace o Hronkovi, ale i o dalších vyučujících katechetiky (kap.3.4) byť některé jsou také nadbytečné. Celá práce působí spíše jako široké panorama Hronkova díla a katechetiky a pedagogiky první poloviny dvacátého století než jako popis krajiny, kde jsou podrobněji vyzdvížena a pojednána nejvyšší či nejzajímavější prvky. Je to jistě věc volby, protože v případě podrobného pojednání o vybraných jednotlivostech by bylo zase možné kritizovat nedostatečné pojednání o celku. I tak má práce rozsah více než bohatý. Přesto se domnívám, že by občas čtenář oželel řadu podrobností a uvítal hlubší záběr u zásadních témat. Mám na mysli zejména souvislost Hronkova důrazu na liturgickou a biblickou stránku katechetiky s biblickým a liturgickým hnutím dvacátého století. Což je sice zmiňováno, ale podrobnější pojednání bych přece jen uvítal. Podobně je mi otázkou, zda se dá o Hronkově díle uvažovat takřka jen v oblasti katechetiky a pedagogiky, nebo zda by přece jen nebylo možné a užitečné vidět souvislosti jeho díla s teologickým pohybem v církvi první poloviny 20. století i v oblasti systematické teologie a podrobněji v biblistice a liturgice, kde byla připravována půda pro obnovné práce 2. vatikánského koncilu. Jinak řečeno, zda je katechetika a pedagogika nahlížena především jako metodika nebo také či více jako integrální součást teologie.

Pamětníka totality zarazí Hronkova orientace (či desorientace?) po roce 1948. Vzhledem k celku Hronkova díla je to téměř episodální záležitost (léta 1948-1953, kdy umírá). Ale vzhledem k tehdejší situaci v církvi jde o dost zásadní věc, když se někdo nejen postavil do čela z hlediska církevního práva problematice fakulty, ale působil dojmem (nebo to tak skutečně bylo?), že viděl v komunistické orientaci „světlé zítřky“ i pro církev, ač byl svědkem

přínejmenším likvidace katolického tisku a také ujařmení biskupů. Autorka tyto skutečnosti v podstatě nevysvětluje. Má zřejmě pravdu v tom, že Hronkovy kroky a postoje v té době lze sice zaznamenat, ale sotva je lze dostatečně vysvětlit, máme-li se držet faktů a nepouštět se do spekulací, protože relevantní zdroje informací o příčinách Hronkovy „proměny“ buď nejsou vůbec nebo nejsou (zatím?) k dispozici.

Autorka se právem pozastavuje nad tím, že Hronek po své smrti v podstatě „zmizel“ z teologického obzoru a nevrátil se na něj ani po roce 1989. Zde by bylo zajímavé zkoumat, zda to bylo prostě tím, že se teologie (natož katechetika!) nemohla v podstatě za totality veřejně pěstovat, nebo tím, kam se po roce 1948 „zařadil“ anebo tím, že Hronkovo dílo bylo značně teoretické, což po pádu totality málokoho zajímalo. Nebo také tím, že bylo bez zkoumání zařazeno jako „staré“. Také by bylo zajímavé, zda či jak na Hronka reagoval Tomášek alespoň implicitně v publikacích, které vydal za totality v Římě. To jsou ale spíš náměty pro diskusi při obhajobě.

Disertační práci jako celek považuji za poctivou vědeckou práci, která poskytuje (spolu s pracemi doc. Dřímala o Tomáškově a Dr. Hošťálkové o Kubíčkově) solidní materiál k dalšímu vhledu do české a moravské katechetiky a pedagogiky první poloviny dvacátého století a která, jako každá vědecká práce, tedy vybízí k pokračování. Proto jí doporučuji ji k obhajobě.

doc. Aleš Opatrný, Th.D.

V Praze 2.9.2013